

פנצ'ר: כך נקבר מיחזור הצמיגים בישראל

שלחו להדפסה

מקלות בגלגלים

האם ישראל מיגרה את תופעת השלכת הצמיגים המשושמים בשטחים הפתוחים? כן. האם חוק מיחזור הצמיגים הצליח לחולל מהפכה בתחום ולשמור על הסביבה? כנראה שלא. אלפי טונות של צמיגים ישנים נאספים ונגרסים אבל בגלל שאין ביקוש לחומר הגלם טומנים אותם באדמה - זיהום הקרקע נמשך יעד דראל

ישראל יכולה לרשום לעצמה ניצחון מרשים בקרב בתופעת השלכת צמיגים משושמים בשטחים הפתוחים. חוק מיחזור הצמיגים, אותו יזם המשרד להגנת הסביבה לפני כשנתיים, הביא לכך שכיום, מרבית הצמיגים המשושמים נאספים ומוצאים את דרכם למפעלי המיחזור. הבעיה היא שבמלחמה הגדולה יותר - זו שמתנהלת נגד הזיהום שהצמיגים יוצרים - מסתמן כישלון.

חוק מיחזור הצמיגים נולד לא רק בשם השמירה על הנוף והטבע. צמיגים המושלכים בשטחים פתוחים הם אמנם מפגע אסתטי, אך עלולים לגרום לבעיה קשה יותר של זיהום מי תהום ואף מדגרות יתושים.

כדי להילחם במפגעים הללו לא מספיק לאסוף את הצמיגים או לקבור אותם באדמה - שם הם ממשיכים לפלוט מתכות רעילות ואין ברירה אלא לשלוח אותם למיחזור. זוהי בדיוק הסיבה שבגללה החוק מבקש את הקטנת כמות הצמיגים המוטמנת ובמקביל את הגדלת כמות הצמיגים הממוחזרת.

כוונת החוק אמנם טובות, התעשייה מצדה נלהבת למחזר וגם לא חסרים שימושים עבור חומר הגלם הממוחזר. הבעיה היחידה היא שפשוט אין מי שיקנה את החומר בסוף התהליך.

מבט אחד בנתונים מספיק כדי להבין שמדובר בתמרור אזהרה סביבתי: כיום, מתוך כ-50 אלף טונות צמיגים משושמים שמתגלגלים לשוק הישראלי, רק כ-7,000 טונות "חוזרים" אליו כחומר ממוחזר. השאר נצברים במחסני המפעלים ובלית ברירה נשלחים להטמנה - החלופה המזהמת שהחוק ביקש למנוע.

נאספים מהשטח, נגרסים - וחוזרים לאדמה צילום: זיהוי פלילי מרחב יפתח

לחצו כאן להגדיל הטקסט

מזהמים את הסביבה. צמיגים (צילום: גלעד ארמה, המשרד להגנת הסביבה)

נחשו מה עושים עם צמיג ממוחזר?

אחרי שהם משרתים אותנו נאמנה על גלגלי המכונית, יוצאים הצמיגים מכלל שימוש ועל פי החוק נאספים לגריסה. החומר הגרוס יכול לשמש למגוון של שימושים ידידותיים לסביבה: משטחים לריפוד גני שעשועים ומגרשי ספורט, מוצרי ריצוף לשבילים, חומר גלם לסלילת כבישים כדי לעמעם את הרעש וגם מוצרי גומי שונים.

אך כיום, למרות היצע ישראלי לא מבוטל, עדיין מעדיפים מרבית הלקוחות בשוק לרכוש את חומרי הגלם הללו מחו"ל. למה? לפעמים מתוך הרגלים ישנים של שוק הגומי הישראלי, שניזון עד כה רק מהשווקים הזרים, אך גם משיקולי מחיר; חומר הגלם הישראלי אינו יכול להתחרות במחירים הזולים שמציעים ספקים מסין ואפילו פקקים אירופיים.

"יש צורך בחומרים הללו - בגומי, בברזל ובסיבי הניילון והטקסטיל - אבל השוק בישראל הוא קטן ומוגבל, ומעדיף לקנות חלק מחומרי הגלם מחו"ל, הסביר ל-ynet מנכ"ל חברת "טיירק", אמאל אסעד. "מהסיבות האלה פשוט לא משתלם למחזר יותר".

"טיירק" השקיעה לאחרונה כ-60 מיליון שקלים בפתיחת מפעלה החדש בצפון הארץ, וכיום היא נחשבת למפעל הגדול והמרכזי בישראל למיחזור צמיגים. במפעל גורסים את הצמיגים לפיתית גומי ובעזרת מיכשור משוכלל מסוגלים להפרידו למרכיביו השונים. מבחינת קיבולת, אסעד אומר כי באפשרותם למחזר כ-30 אלף טונות בשנה, אך במקום זאת, מרבית משאבי המפעל מופנים כיום דווקא לטובת חיתוך הצמיגים ושליחתם להטמנה בקרקע.

נאספים אך לא ממוחזרים. צמיגים במפעל "טיירק" (צילומים: חברת "טיירק")

דנית פטקביץ', מנהלת השיווק בחברת "אקו צמיג" - מפעל מיחזור הצמיגים השני בגודלו בארץ - מאשרת גם היא כי מדובר בבעיה קשה. "אנו אוספים וממחזרים כ-6,000 טונות צמיגים בשנה - אך כ-80 אחוז מהחומר הממוחזר אנו נאלצים למכור בחו"ל", היא אומרת. לדבריה, "אין בישראל שוק והרבה מאוד לקוחות עדיין מעדיפים לייבא את החומרים, ולכן לנו אין ברירה אלא לייצא".

חברה נוספת הפועלת בתחום היא "נגב אקולוגיה". המנכ"ל נתי פז אומר כי החברה אוספת כיום כ-13 אלף טונות צמיגים בשנה ואת כולם היא גורסת ומעבירה להטמנה באתר הפסולת דודאים. "אין לחומרים האלה שוק בארץ. החומרים הממוחזרים נצברים במלאים ולא יודעים מה לעשות איתם", הוא אומר. למרות זאת, אולי מתוך ציפייה לשינוי המצב ובעיקר נוכח יעדי החוק העתידיים, בימים אלה מקימה החברה מפעל מיחזור.

בלי שוק לחומר הממוחזר - הזיהום יחמיר

כיום, החוק מאפשר עדיין להטמין את החומר הממוחזר, ולכן עבור הממחזרים הבעיה עדיין אינה קשה. אך היעדים העתידיים של החוק שאפתניים יותר - וגם ידידותיים הרבה יותר לסביבה: בשנת 2012 איסוף הצמיגים אמור לעלות מדרגה והיעד יעמוד על מיחזור של לפחות 85 אחוז מהצמיגים שיוצאים לשוק. איך זה יקרה אם אין מי שקונה את החומר הממוחזר? למשרד להגנת הסביבה אין ממש תשובה.

זו בעיה שהחוק לא נתן לה מענה, מסבירה **ד"ר אופירה איילון**, חוקרת **במוסד שמואל נאמן** בטכניון המתמחה בנושא. "להגיד שצריך למחזר זה לא מספיק; מיחזור הוא תהליך מעגלי ואם אין מי שיוסגור את המעגל - כלומר יקנה את החומר בסוף התהליך - הרי שאי אפשר לעמוד ביעדי המיחזור".

אם כונת המדינה היא לעודד מיחזור, חובה עליה לסייע להיווצרותו של שוק, אומרת איילון. "אם המדינה לא מגדירה יעדים לשימוש בחומרים הללו, ואם היא לא מכניסה אותם כקריטריונים במכרזים שלה למשל, אי אפשר לצפות מהמפעלים הפרטיים שייצרו לעצמם שוק".

במשרד להגנת הסביבה מודים כי מדובר בבעיה שלא נצפתה מראש. מה הם עושים כדי שהחוק לא יהפוך לעוד "מדליה של כוונות טובות" על צווארם?

האינדקס הירוק

ילדים ירוקים

מתנה ירוקה

טיפוח אורגני

"אנו פועלים כל הזמן מול גורמי ממשלה ומנסים לייצר לחץ כדי שיהיה שוק מקומי לחומרים הממוחזרים", משיב יואב גואל, מרכז המיחזור באגף פסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה. הוא הבהיר כי הבעיה נוצרה משום שעד לחקיקת החוק לא היה שוק, ולקוחות נאלצו לקנות מחו"ל. "מדובר בשוק חדש, שרק מתחיל להתפתח, זה הכל", אומר גואל.

הוא ציין כי בתקופה האחרונה פועל המשרד להגת הסביבה לשילוב החומרים הממוחזרים

גינה אורגנית

[האינדקס המלא](#)

תיירות
אקולוגית

[הצטרף לאינדקס](#)

משלוחים
אורגניים

בשיתוף
getgreen
מסעדה

מתוצרת מקומית בפרויקטים ממשלתיים רבים, ושהשלב הבא יהיה הכל הנראה יצירת תקן לגומי ממוחזר במכון התקנים.

חברת טיירק, אגב, מעדיפה כנראה לא לחכות לפעולה יזומה מצד הממשלה, והחליטה לשתף פעולה עם המחלקה להנדסת פלסטיקה בבית הספר לעיצוב "שנקר" כדי לפתח עימם שוק מקומי לסיבי הטקסטיל.

[חזרה](#)